

WIJ GAAN STAKEN!

**JE RECHTEN
EN PLICHTEN**

HET IS TIJD VOOR ACTIES

Na het verstrijken van het ultimatum aan de werkgevers is besloten over te gaan tot het voeren van acties. Onder actievoeren wordt in deze folder staken verstaan. Actievoeren lukt alleen als genoeg werknemers overtuigd zijn van de noodzaak en helpt alleen als de werkgever last heeft van de acties.

RECHT OP ACTIEVOEREN

Als praten niet meer helpt, is actievoeren geoorloofd. Dit recht is vastgelegd in het Europees Sociaal Handvest (ESH). In artikel 6 van het ESH staat het recht op collectief onderhandelen, waaronder ook het recht van werknemers en werkgevers op collectief optreden in gevallen van belangengeschillen, met inbegrip van het stakingsrecht. In artikel 6 van het ESH staan de grenzen van het collectieve actie-recht: de rechten van derden, de openbare orde, de nationale veiligheid, de volksgezondheid en de goede zeden.

De actiejurist van de FNV toetst vooraf of de actie rechtmatig is. Het gebeurt dan ook maar zelden dat een rechter vooraf een staking verbiedt. Het stakingsrecht houdt in dat door de actie schade mag worden toegebracht aan de werkgever en dat ook klanten en opdrachtgevers (de derden) hinder en schade mogen ondervinden van de acties. De werkgever en derden kunnen de schade niet op de werknemer en/of de vakbond verhalen. De werkgever tegen wie de staking is gericht, moet zijn eigen schade betalen.

Deelname aan een staking betekent dat je je werk niet hoeft uit te voeren. Dit mag dan niet gezien worden als werkweigering van de werknemer. Deelname aan de staking levert daarom geen (dringende) reden voor ontslag op. De werkgever mag ook geen minder vergaande sancties opleggen zoals salarisverlaging of vakantiedagen inhouden. De werkgever is op zijn beurt niet verplicht het loon over de gestaakte uren te betalen.

De werkgever mag in redelijkheid maatregelen nemen om de gevolgen van de actie/ staking tot een minimum te beperken. Het intimideren van actievoerende werknemers valt daar niet onder. Daar mag je de werkgever of leidinggevenden op een normale wijze op aanspreken.

Foto Matthijs de Bruijne

Wanneer de werkgever of leidinggevende toch intimideert, informeer dan direct de actieleider op het bedrijf en/of je FNV-bestuurder. Samen met de vakbondsjuristen wordt dan een passende reactie opgesteld.

POSITIE VAN UITZENDKRACHTEN EN WERKWILLIGEN

Het is mogelijk dat een uitzendkracht wil meestaken. Over de juridische positie van de stakende uitzendkracht heeft de rechter nog geen uitspraken gedaan. Wij gaan ervan uit dat een uitzendkracht kan meestaken op het ultimatum dat is gesteld aan het inleenbedrijf. Met de ABU (en dus met bij de ABU aangesloten uitzendbureaus) is de afspraak gemaakt dat hun uitzendkrachten mogen meestaken. De FNV zal zo nodig de ABU en/of de bij ons bekende uitzendbureaus informeren. In ieder geval heeft de stakende uitzendkracht als hij/zij lid is, ook recht op een stakingsuitkering.

Een bestaakte werkgever kan ook proberen een uitzendkracht in te zetten op het werk van een staker. Het onderkruipersverbod verbiedt echter het inhuren van uitzendkrachten om stakers te vervangen. Als dit toch gebeurt, moet de FNV-bestuurder geïnformeerd worden, zodat de Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie) ingeschakeld kan worden. Een uitzendkracht kan besluiten zijn/haar eigen werk te willen verrichten bij het bestaakte bedrijf. In dat geval wordt een uitzendkracht gezien als werkwillige.

Sommige collega's zullen niet aan de staking mee willen doen. Zij worden werkwilligen genoemd. Werkwilligen hebben uiteenlopende redenen om niet aan de staking mee te doen; ze zijn lid van een bond die niet tot actie heeft opgeroepen of ze kunnen zich niet vinden in het doel van de staking of actievorm waarvoor is gekozen. Ook het wel dan niet doorbetalen van het loon legt gewicht in de schaal. De werkgever zal ernaar streven zoveel mogelijk werkwilligen aan zijn kant te krijgen en te houden. De loondoorbetaling is daarbij een belangrijk punt. In de praktijk betalen veel werkgevers bij stakingen aan werkwilligen het loon door, ook al kunnen ze hun werk niet doen. Werkwilligen kunnen niet afdwingen dat hun werkgever het loon doorbetaalt. Vraagt de werkgever aan werkwilligen om het werk van de stakers over te nemen? Dit bestempelen wij als besmet werk. Werkwilligen mogen besmet werk weigeren, zonder dat dit als staken wordt gezien. Uitzendkrachten, maar ook werkwilligen, kunnen dus niet gedwongen worden om het werk van een staker over te nemen.

GEDRAGSREGELS

Tijdens de staking is het belangrijk dat de actievoerders zich aan de instructies van de FNV-bestuurders en actieleiders houden. Dit houdt in dat je redelijke opdrachten en vragen van de FNV-bestuurder en de stakingsleiders moet opvolgen. Anders wordt het een chaos. Bovendien zijn zij er verantwoordelijk voor dat de staking rechtmatig blijft.

De emoties tijdens een staking kunnen soms hoog oplopen. Tussen stakers en werkwilligen speelt zich soms een felle strijd af. De stakers proberen zoveel mogelijk werkwilligen over te halen aan de actie mee te doen. Posten om werkwilligen over te halen niet aan het werk te gaan, is geoorloofd. Het hinderen van werkwilligen door middel van bijvoorbeeld een blokkade is echter niet toegestaan. Houd wel in gedachten dat het je collega's zijn en dat je na de staking weer met hen moet samenwerken.

Uiteraard blijven wel de algemene gedragsregels gelden en zijn er grenzen aan het toelaatbare. Let op je woorden, ga niet schelden of beledigen. Geweld tegen personen of vernieling van andermans eigendommen als productiemiddelen, gebouwen of auto's is verboden. Houd daar rekening mee als je stickers plakt of spandoeken ophangt. Of beter nog: bespreek activiteiten eerst met de stakingsleiders of de FNV-bestuurder.

STAKINGSUITKERING

Over de gestaakte dagen hoeft de werkgever geen loon uit te betalen. Leden van de FNV hebben dan bij een staking van een dag of langer recht op een uitkering uit de stakingskas. Deze uitkering is gebaseerd op een normbedrag en wordt elk half jaar aangepast. Kijk op fnv.nl/staken voor de actuele hoogte van de stakingsuitkering.

Houd er rekening mee dat je minder stakingsuitkering krijgt als je minder uren per dag werkt. Bijvoorbeeld bij een parttime dienstverband.

De uitkeringen worden als voorschot uitbetaald. Indien na afloop van de actie blijkt dat de werkgever toch je loon doorbetaalt, ben je verplicht om de ten onrechte uitbetaalde stakingsuitkering aan de FNV terug te betalen op bankrekeningnummer NL53 SNSB 0635 0331 78 ten name van FNV onder vermelding van je lidmaatschapsnummer plus 'retour stakingsuitkering'.

AANVRAGEN STAKINGSUITKERING

Om een stakingsuitkering aan te vragen, moet je je op de actielocatie registreren als staker. Daarvoor ontvang je ter plaatste een stakingsformulier. Dit formulier dien je volledig in te vullen en in te leveren bij de stakingsleider.

NOG GEEN LID VAN DE VAKBOND?

Alleen FNV-leden hebben recht op een stakingsuitkering. Ben je bij aanvang van de staking geen FNV-lid, dan heb je geen recht op een uitkering. Wil je deze ontvangen, dan moet je eerst lid worden van de FNV en een verklaring ondertekenen dat je minimaal een jaar lid blijft. Blijf je geen jaar lid, dan moet je de stakingsuitkering terugbetalen.

TOT SLOT

Een staking is niet niks en moet je niet onderschatten. Zoek elkaar op, houd elkaar gemotiveerd en houd het gezellig! Houd jullie doel voor ogen. Samen sta je sterk! Wij wensen jullie veel succes en doorzettingsvermogen toe.

Hoewel de tekst van deze folder zorgvuldig is samengesteld, kunnen hieraan geen rechten worden ontleend.

